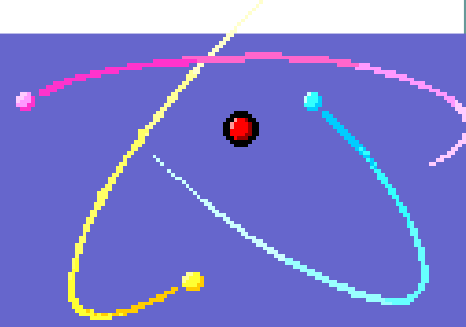

GENEL KİMYA

4. Konu: Kimyasal türler,
Kimyasal türler arasındaki etkileşimler,
Kimyasal Bağlar

Kimyasal Türler

- Doğada bulunan bütün maddeler tanecikli yapıdadır. Maddenin özelliğini gösteren küçük yapı taşları olan taneciklere **kimyasal tür** denir.
- Kimyasal türler,
- **Atom,**
- **İyon,**
- **Radikal,**
- **Molekül** olarak gruplandırılabilir.

Kimyasal Türler

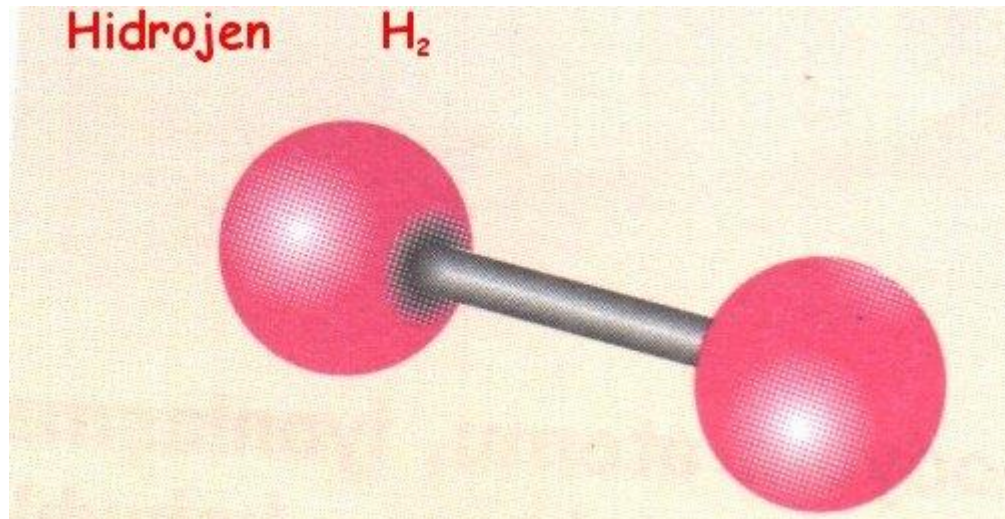
- **Atom:** Bir elementin tüm özelliklerini taşıyan en küçük yapı taşına **atom** denir.
- **İyon:** Elektron sayısı ve proton sayısı arasında fark bulunan atomlara **iyon** denir.
- İyonlar tek atomlu (Na^+ , Cl^-) olabildiği gibi, çok atomlu (kök) iyonlar (NO_3^- , NH_4^+) halinde de olabilir.

Moleküller

- **Molekül**, en az iki atomun belli bir düzende kimyasal kuvvetlerle bir arada tutulduğu atomlar topluluğudur.
- Bir araya gelen atomlar **aynı** elemente ait ise **element molekülü**
- **Farklı cins** elementlere ait iseler **bileşik molekülü** oluşur.

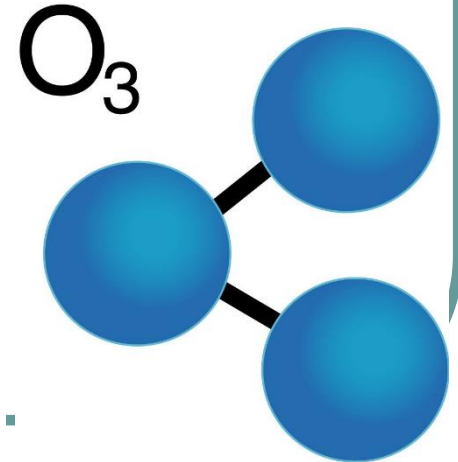
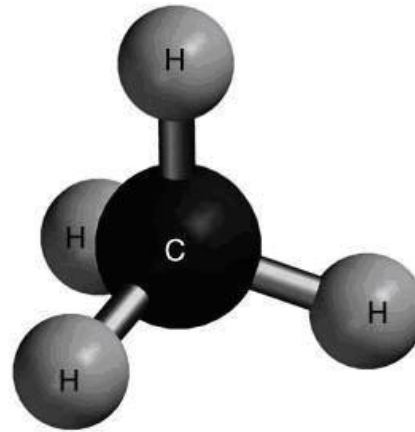
Moleküller

- Diatomik (iki atomlu) moleküller
- H_2 , N_2 , O_2 (Element molekülü)

Moleküller

- Poliatomik (çok atomlu) moleküller
- Moleküllerin büyük çoğunluğu ikiden çok atom içerir, bunlar üç tane oksijen atomundan oluşan ozonda (O_3) olduğu gibi aynı elementin atomları olabilir ya da iki veya daha çok sayıda elementin atomlarının birleşmesinden oluşabilir.
- S_8 , P_4 , H_2O , NH_3 , CH_4

Moleküller

- **Radikal:** Ortaklanmamış elektron bulunduran atom, iyon yada moleküllere radikal denir.
- Yapılarında bulunan ortaklanmamış elektronlardan dolayı kimyasal tepkimeye girme istekleri **çok fazladır.**
- Radikaller atomik ($\text{H}\cdot$), iyonik ve moleküler radikaller ($\text{NO}_2\cdot$) olmak üzere üç gruba ayrılırlar.

Kimyasal Türler Arasında Etkileşim

- Kimyasal tür olarak adlandırılan maddeler bir araya gelerek yeni kimyasal türler oluşturabilirler.
- Hidrojen gazı ve oksijen gazı bir araya gelerek farklı bir tür olan suyu oluştururlar.
- Farklı kimyasal türler birbirleriyle etkileştiklerinde aralarında itme ve çekme kuvvetleri meydana gelir.

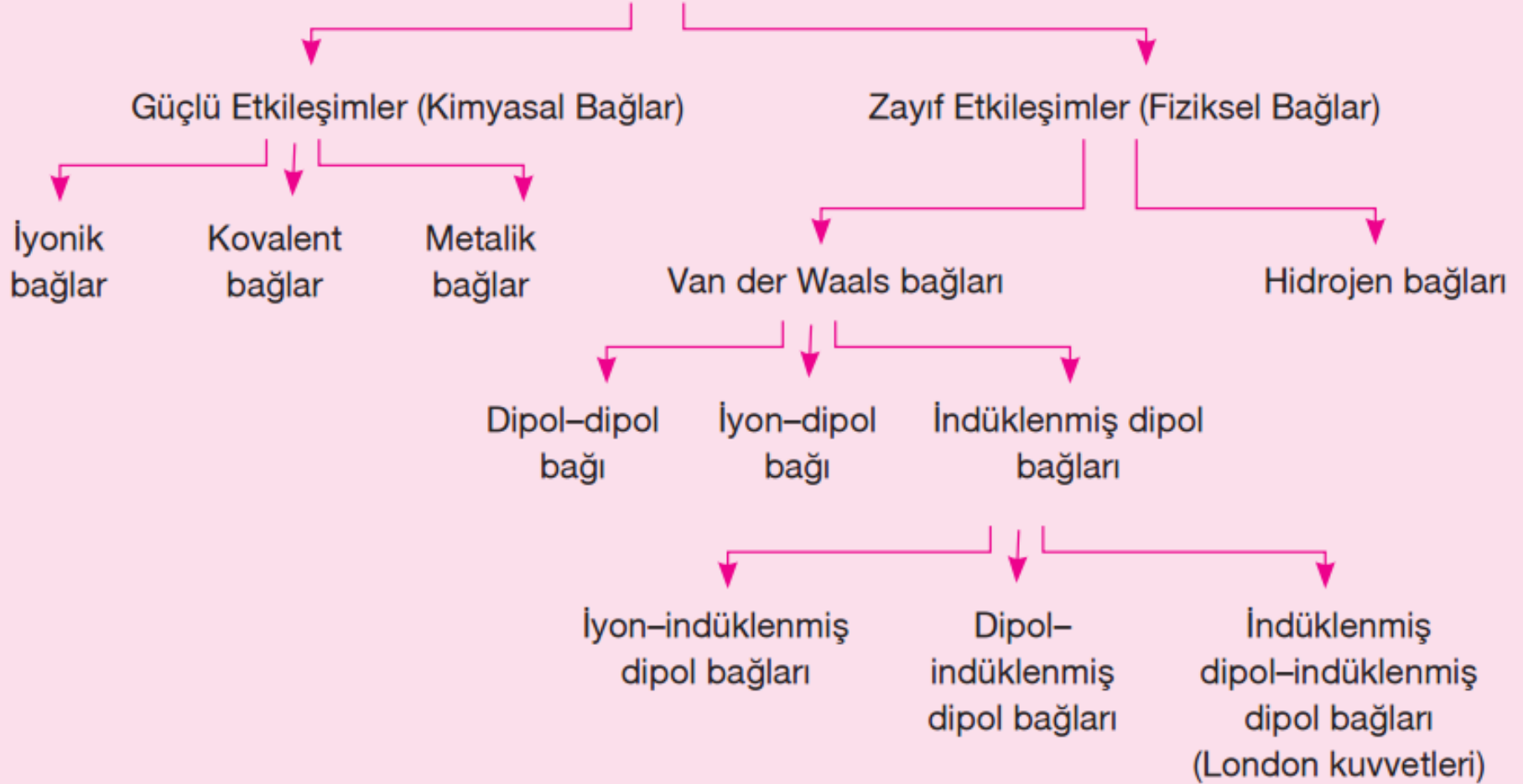
Kimyasal Türler Arasında Etkileşim

- Çekme kuvvetleri fazla ise kimyasal türler arasında bir bağ oluşumu gerçekleşir.
- Atomları bir arada tutan bu kuvvetlere, kimya dilinde **kimyasal bağ** denir.
- Kimyasal bağlar, aile içindeki yada akrabalar arasındaki bağlara benzetilebilir.
- Kimyasal bağ oluşumuna neden olan bu tür etkileşimler **güçlü etkileşimlerdir**.

Kimyasal Türler Arasında Etkileşim

- İtme kuvvetleri fazla ise kimyasal türler arasında bir bağ oluşumu gerçekleştirmez.
- Kimyasal bağ oluşumuna neden **olmayan** bu tür etkileşimler **zayıf etkileşimlerdir**.
- Bu tür zayıf etkileşimlere **fiziksel bağ** denir.

Kimyasal Türler Arasındaki Etkileşimler

Kimyasal Bağlar

- 1916-1919 yılları arasında Amerikalı Kimyacı **Gilbert Newton Lewis** ve arkadaşları tarafından Kimyasal bağlarla ilgili önemli bir kuram geliştirilmiştir.

Lewis Bağ Kuramı

- “Lewis Bağ Kuramı” olarak da bilinen bu kuram, şu temel esasa dayanır.
- Soy gazların asallıkları (reaksiyon verme eğilimlerinin olmayışı) elektron dağılımlarından dolaydır.
- Diğer elementlerin atomları, soy gaz atomlarının elektron dağılımlarına benzemek amacıyla bir araya gelmektedir.

Lewis Bağ Kuramı

- Atomlar, kimyasal bir bağ oluşturmak için birbirleriyle etkileştiklerinde, yalnızca en dış kısımları temas eder.
- Bu nedenle, kimyasal bağlanmayı incelerken öncelikle atomların değerlik elektronları göz önüne alınır.

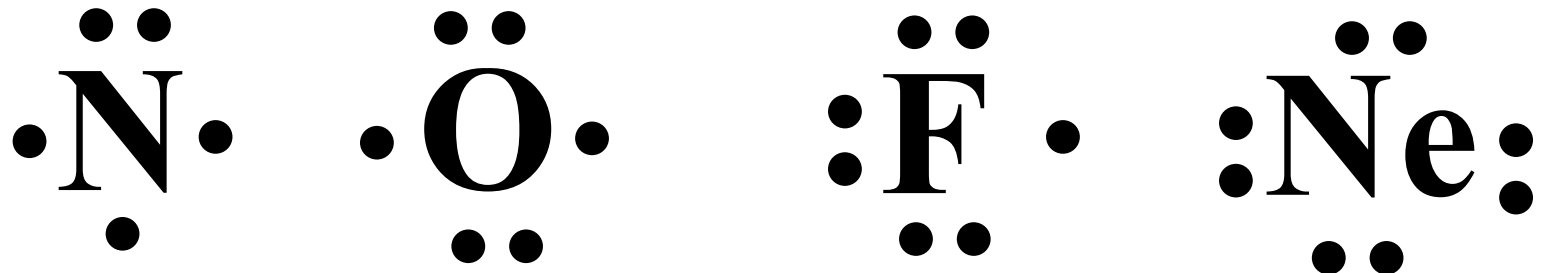
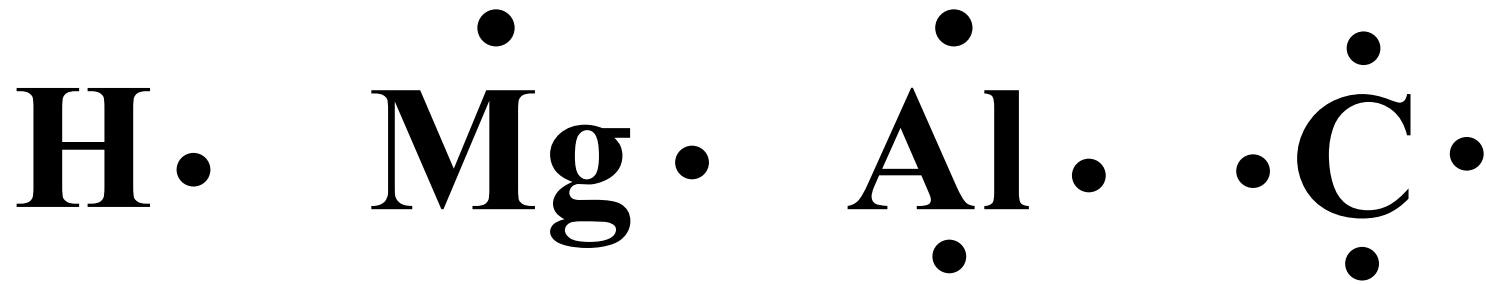
Lewis Simgeleri

Lewis Simgeleri ve Lewis Yapıları

- Lewis, kendi kuramı için özel bir gösterim geliştirmiştir.
- **Lewis simgesi**, iç kabuk elektronları ve çekirdeği gösteren bir simge ile dış kabuk (değerlik) elektronlarını gösteren noktalardan oluşur.

Lewis Simgeleri

Bazı Elementlerin Lewis Simgeleri

Lewis Simgeleri

- **Soru:** Parantez içerisinde verilen elementlerin Lewis simgelerini yazınız ($_{15}\text{P}$, $_{16}\text{S}$, $_{53}\text{I}$, $_{18}\text{Ar}$, $_{20}\text{Ca}$, $_{3}\text{Li}$).

Kimyasal Bağlar

Kimyasal Bağ Çeşitleri (Güçlü Etkileşimler)

- İyonik bağ
- Kovalent bağ
- Metalik bağ

İyonik Bağ

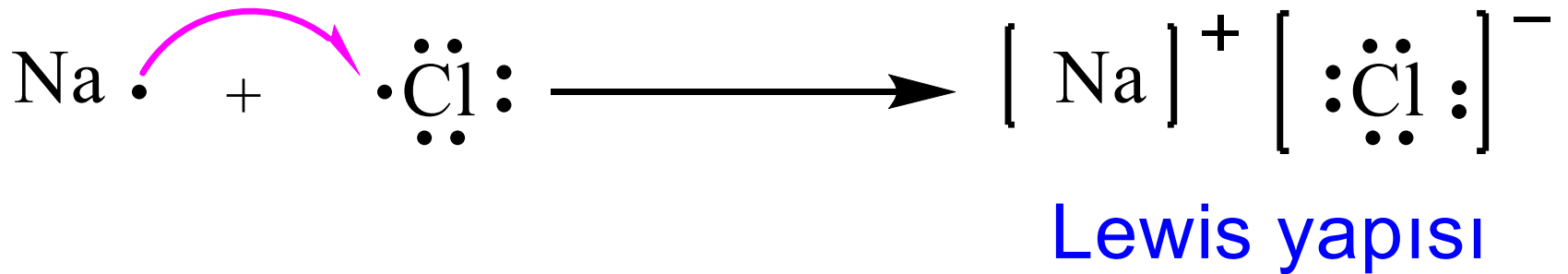
- Bir atomdan diğerine elektron aktarılması ile oluşan bağlara **iyonik bağ** denir.
- İyonik bağ, daha çok metalik özellik gösteren elementlerle ametaller arasında meydana gelir.
- Metaller, iyonlaşma enerjileri düşük olup elektron vermeye ve **pozitif iyonlar** oluşturmaya eğilimlidirler.

İyonik Bağ

- Ametallerin ise elektron ilgileri yüksek olup, **negatif iyonlar** oluşturmaya meyillidirler.
- Böylece elektron alışverişi sonucu oluşan bu küresel yapılı pozitif ve negatif iyonlar, birbirlerini elektrostatik çekim kuvvetleri ile çekerek iyonik bağı oluştururlar.

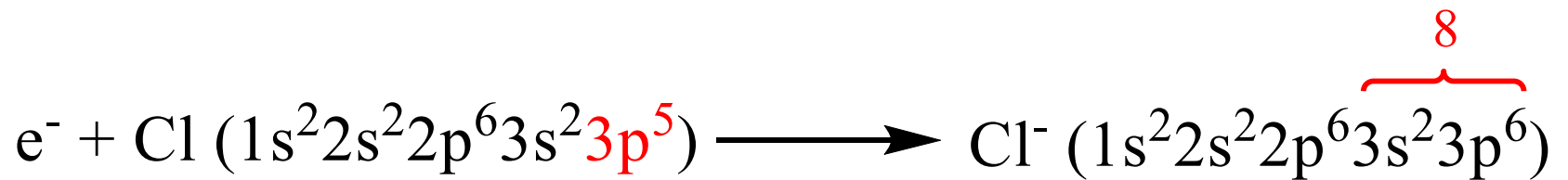
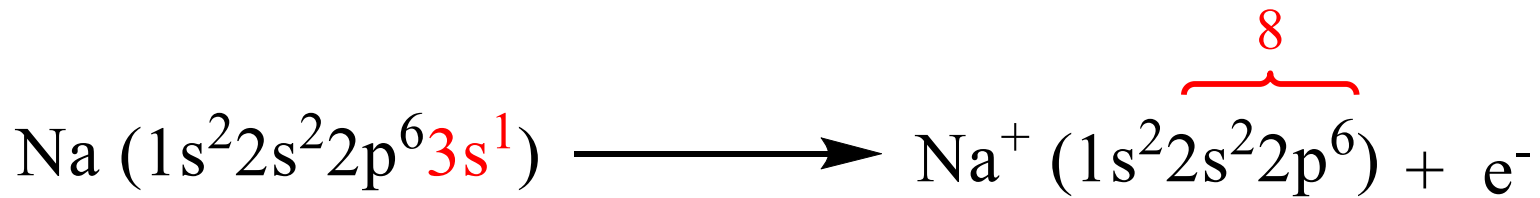
İyonik Bağ

- İyonik Bağa ve İyonik Bileşiklerin **Lewis Yapılarına** Örnekler:
- Sodyum klorürün (NaCl) Lewis yapısı

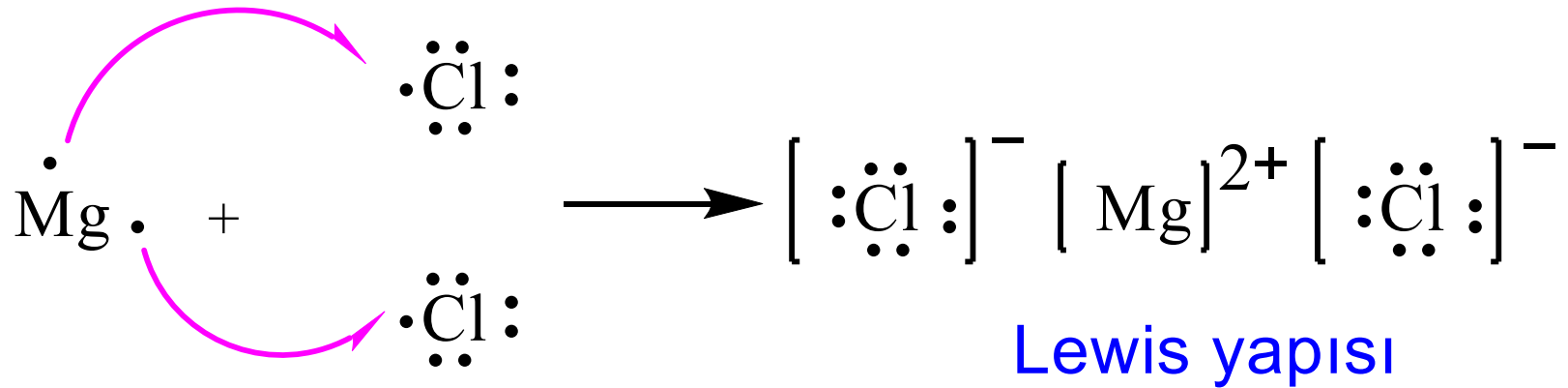
İyonik Bağ

- Bu tepkimede yer alan atom ve iyonların tam elektronik yapıları

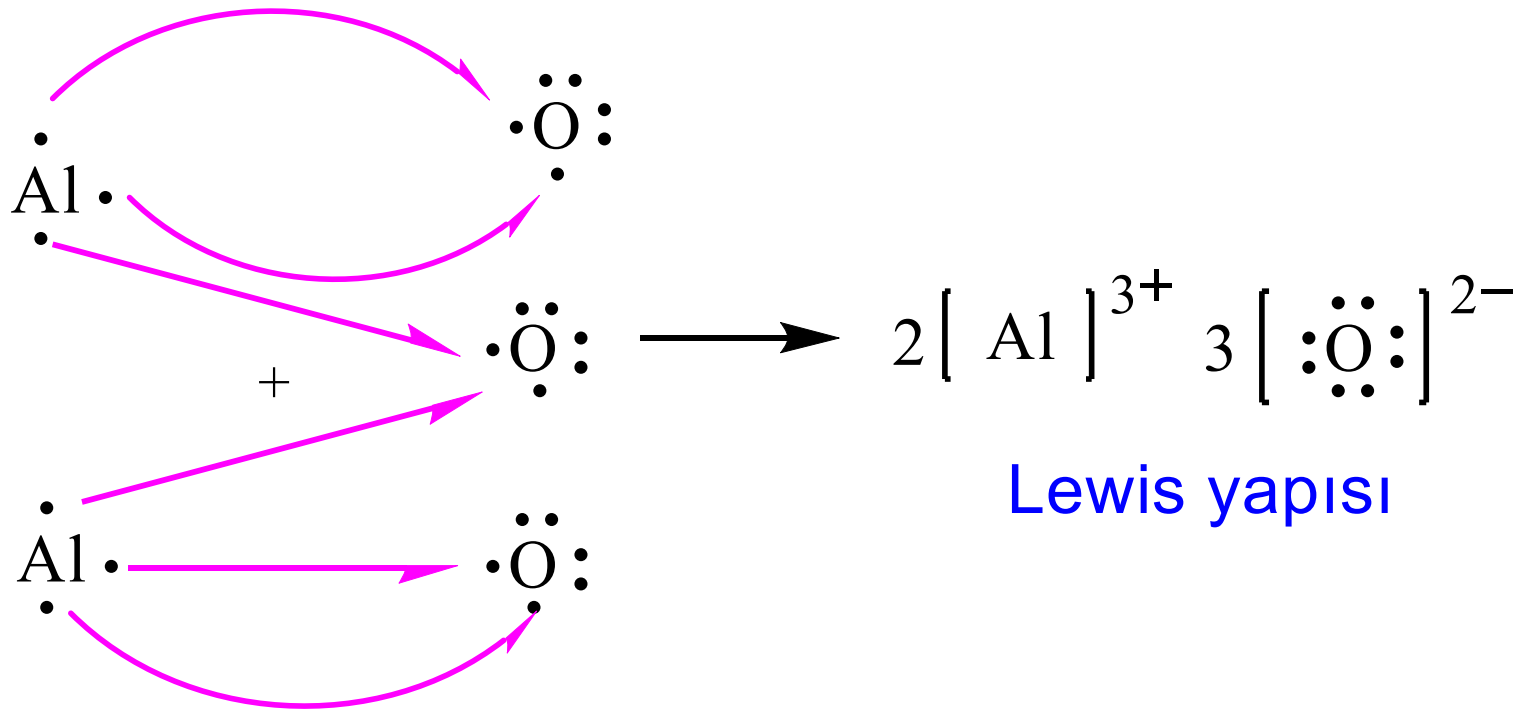
İyonik Bağ

Örnek: Magnezyum klorür'ün (MgCl_2) Lewis Yapısı

İyonik Bağ

Örnek: Alüminyum oksit'in (Al_2O_3) Lewis Yapısı

İyonik Bağ

- **Soru:** Aşağıda adları verilen bileşiklerin, Lewis yapılarını yazınız.
a) kalsiyum klorür   b) lityum oksit
c) baryum sülfür

İyonik Bileşiklerin Özellikleri

İyonik bileşiklerin moleküler (kovalent) bileşiklerden farklı birçok özellikleri olup, bu özellikler şu şekilde sıralanabilir:

- İyonik bileşikler katı halde iken son derece düşük elektriksel iletkenlik gösterirler.
- Oysa bu bileşikler eritildiklerinde yada suda çözüldüklerinde, oldukça iyi elektriksel iletkenlik gösterirler.

İyonik Bağ

- İyonik bileşikler, yüksek erime ve kaynama noktalarına sahiptirler.
- İyonik bileşikler çok sert fakat kırılğıandırlar.
- İyonik bileşikler, genellikle su gibi polar çözücüler içerisinde çözünürler.

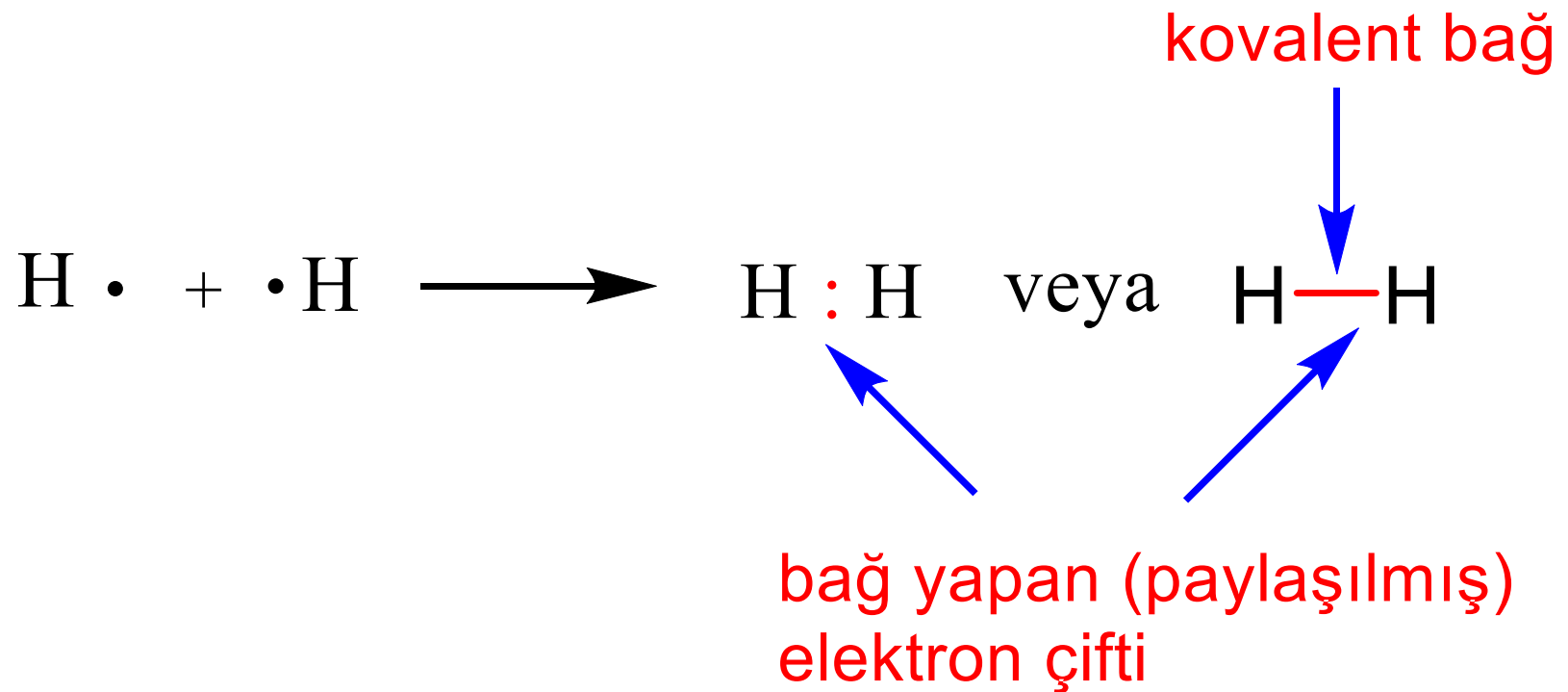
Kovalent Bağ

- **Kovalent bağ**, ametal atomları arasında meydana gelir.
- Ametal atomları, elektron ilgileri bakımından birbirlerine benzediklerinden kovalent bağların oluşumu esnasında **elektron aktarımı olmaz**.
- Bunun yerine, **elektronlar ortaklaşa kullanılır**.

Kovalent Bağ

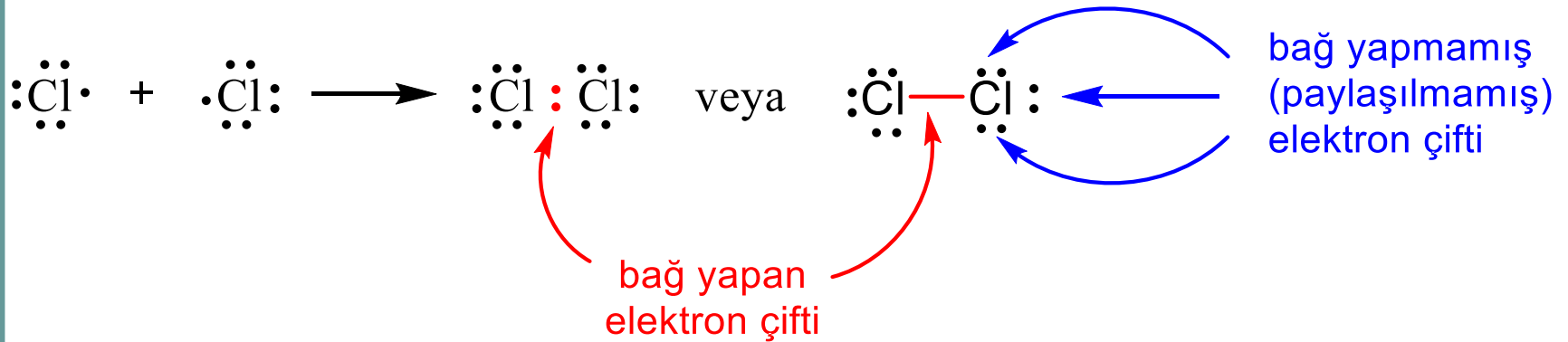
- Bu şekilde, elektronların ortaklaşa kullanımına dayalı bağ türüne “**kovalent bağ**” denir.
- Kovalent bileşikler sadece kovalent bağlar içeren bileşiklerdir.
- Kolaylık olsun diye, paylaşılan elektron çiftleri genellikle tek bir çizgi ile gösterilir.
- **Kovalent bağa ve kovalent moleküllerin Lewis yapılarına örnekler:**

- Örnek: H₂

Kovalent Bağ

- Örnek: Cl₂

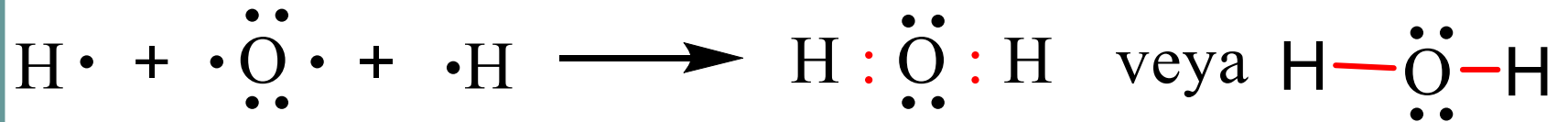
- Örnek: HCl

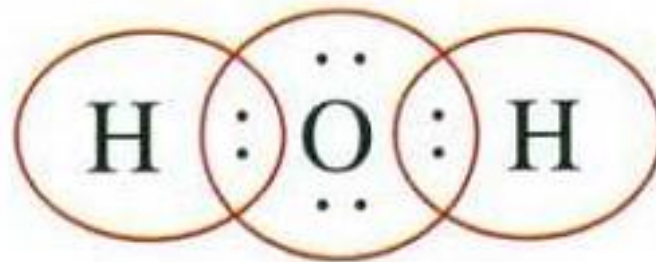
Lewis yapısı

Kovalent Bağ

- Örnek: H₂O

Lewis yapısı

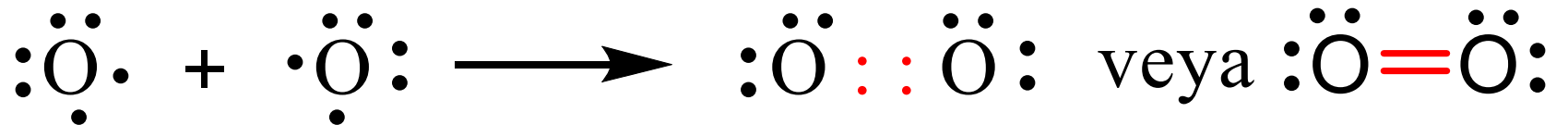

Kovalent Bağ

- Atomlar farklı türde kovalent bağlar oluşturabilirler. Tekli bir bağda, iki atom bir elektron çiftiyle bir arada tutulur.
- Bazen iki atom; iki yada daha fazla elektron çiftini paylaşabilir. Böyle bağlara çoklu bağlar denir.
- Eğer iki atom, iki elektron çiftini paylaşırsa, oluşan kovalent bağa ikili bağ denir.
- İki atom üç elektron çiftini paylaşırsa bir üçlü bağ oluşur.

Çoklu (Katlı) Kovalent Bağlar

- Örnek: O₂

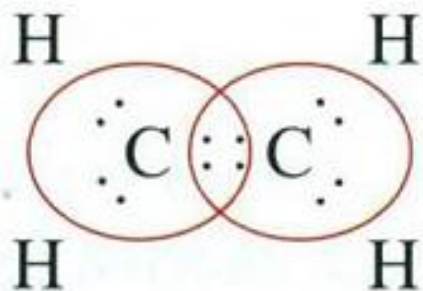
Lewis yapısı

- Örnek: N₂

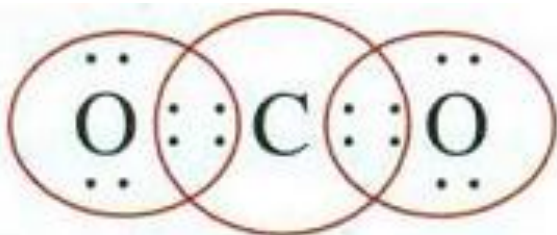
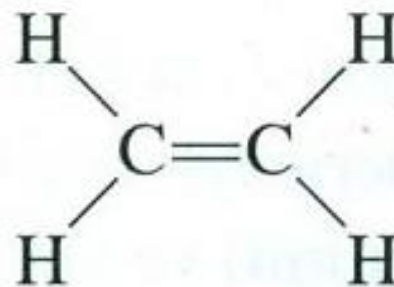

Lewis yapısı

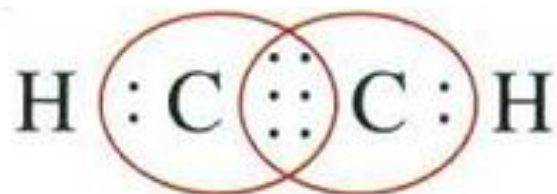
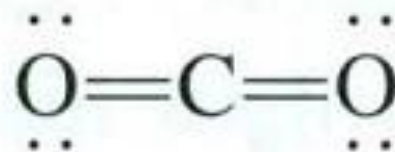
Katlı Kovalent Bağlar

ya da

ya da

ya da

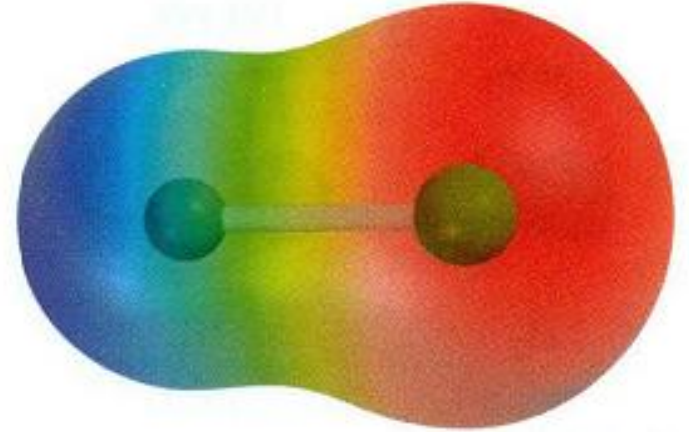

Kovalent Bağ

- Kovalent bağ, bir elektron çiftinin iki atom tarafından paylaşılmasıdır.
- H₂ gibi, atomları aynı olan bir molekülde elektronların eşit paylaşılmasını; yani elektronların her bir atom etrafında aynı oranda zaman geçirmesini bekleriz.
- Bununla birlikte kovalent bağla bağlı HF molekülünde, H ve F atomları bağ elektronlarını eşit olarak paylaşmaz. Çünkü H ve F farklı atomlardır.

Kovalent Bağ

- HF deki bağa **polar kovalent bağ** yada kısaca **polar bağ** denir. Çünkü elektronlar bir atomun etrafında diğerinden daha çok zaman geçirirler.
- Bunun nedeni atomların sahip oldukları **elektronegatiflik** değerleridir.

Kovalent Bağ

- Elektronegatiflikleri **oldukça farklı olan** elementlerin atomları, birbirleriyle ***iyonik bağ*** oluşturma eğilimindedirler.
- Çünkü daha az elektronegatif olan element, daha fazla elektronegatif olan elemente elektron yada elektronlar verir.

Kovalent Bağ Türleri

- Birbirine yakın elektronegatiflikteki elementlerin atomları birbiriyle ***polar kovalent bağlar*** oluştururlar. Çünkü elektron yoğunluğundaki kayma genellikle azdır.
- Kovalent bağların çoğu ametal elementlerin atomları arasında meydana gelir. Sadece aynı elementin atomları birbirleri ile ***apolar (tam) kovalent bağ*** yaparlar.

Kovalent Bağ-İyonik Bağ ayrımı

- Polar kovalent bağ ile iyonik bağ arasında kesin bir ayrım yoktur. Fakat şu kurallar yol gösterici olabilir.
- Bağ yapan atomlar arasındaki elektronegatiflik farkı **1.7** yada daha fazla ise iyonik bağ oluşur.
- Atomlar arasındaki elektronegatiflik farkı **0.5-1.6** arasındaysa polar kovalent bağ oluşur.
- Eğer elektronegatiflik farkı **0.3** ün altındaysa, bağ ya tam apolar yada polarlığı çok az kovalent bağ olur.

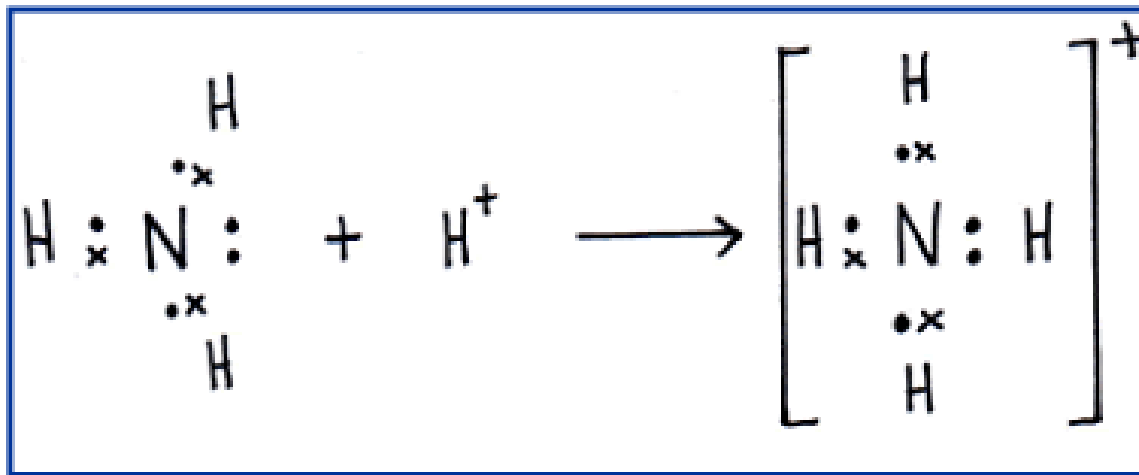
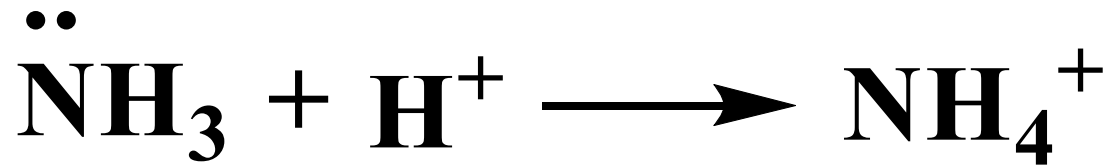
Bağ karakterlerinin bulunması

- LiF ve KF'ün iyonik bağ karakterini karşılaştırınız?
- C-S, C-P, P-O ve O-F bağlarından hangisi daha polardır

Koordine Kovalent Bağ

- Bir kovalent bağı oluşturan elektronlardan her ikisi de aynı atom tarafından sağlanmışsa oluşan bağ **Koordine kovalent bağ** dır.

Bağ Derecesi ve Bağ Uzunluğu

- **Bağ derecesi**; bir bağı tekli, ikili yada üçlü olduğunu gösterir.

Bağ Türü

Bağ Derecesi

Tekli

1

İkili

2

Üçlü

3

Bağ Uzunluğu

- **Bağ Uzunluğu**, birbirlerine kovalent bağla bağlı iki atomun merkezleri arasındaki uzaklık olarak tanımlanır.
- Çoklu bağlar tekli bağlardan daha **kısadır, sağlamdır ve bağ enerjisi fazladır.**

Bazı bağ uzunluklarının ortalama değerleri

Bağ tipi	Bağ uzunluğu
	(pm)
C—H	107
C—O	143
C=O	121
C—C	154
C=C	133
C≡C	120
C—N	143
C=N	138
C≡N	116
N—O	136
N=O	122
O—H	96

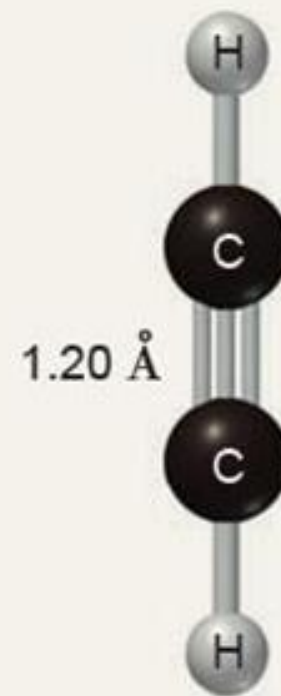
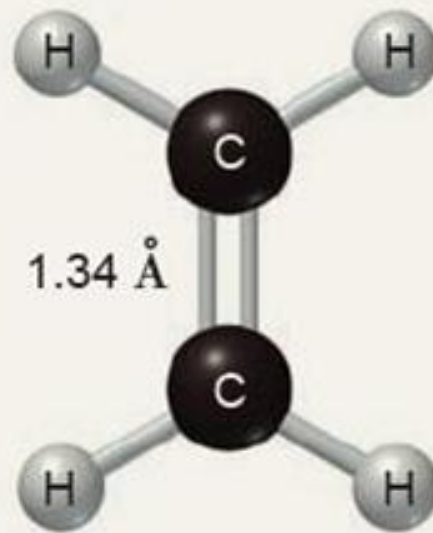
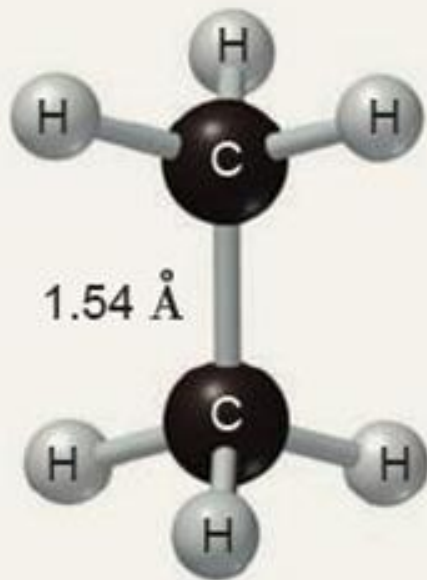
Etan, etilen ve asetilende bağ uzunlukları ve bağ enerjileri

ETHANE

ETHYLENE

ACETYLENE

Structure

C—C bond length

1.54 Å

1.34 Å

1.20 Å

Bond energy

368 kJ/mol

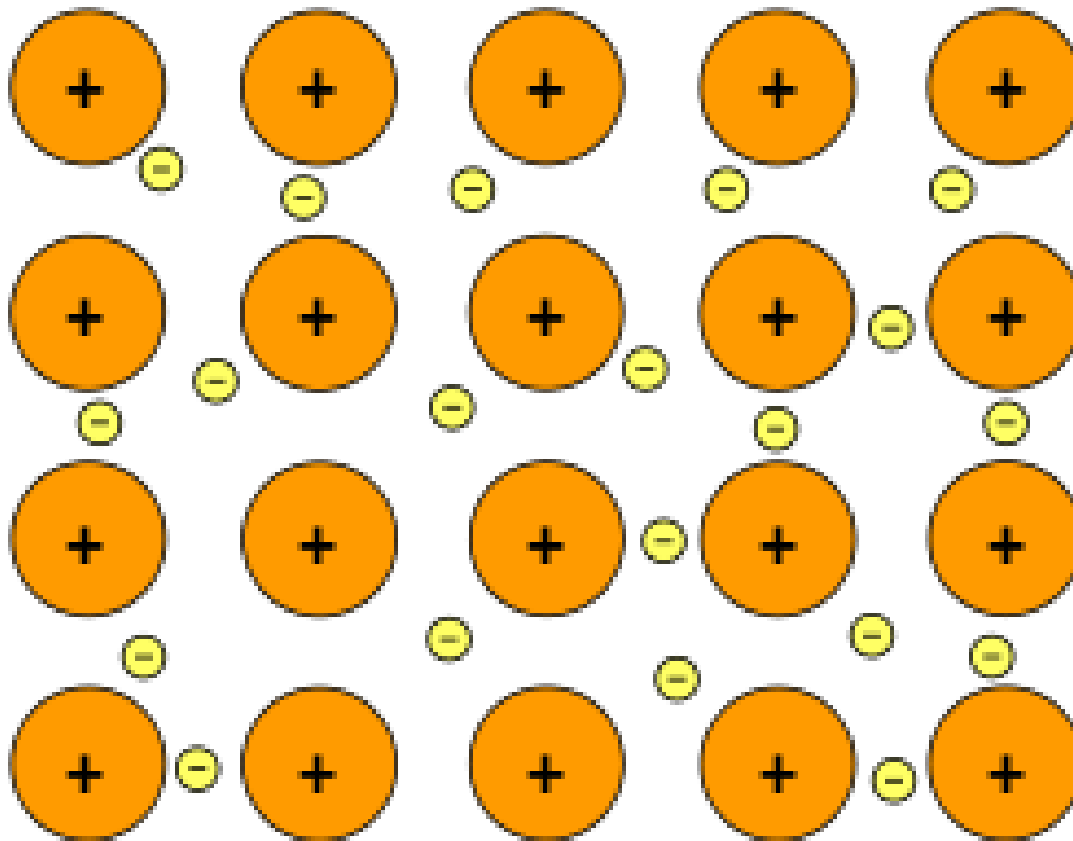
632 kJ/mol

820 kJ/mol

Metalik Bağ

- Metaller son yörüngelerindeki elektronları verme eğilimi içindedirler. Bu nedenle metal atomları kendi aralarında **metalik bağ** denilen bir bağ oluştururlar.
- Bu bağ içinde elektronlar serbest halde dolaşabilir. Yani bir çeşit elektron denizi olarak da düşünülebilir.
- Elektronun fazla olduğu yerler negatif, az olduğu yerler pozitif potansiyele sahiptir.

Metalik Bağ

Metalik Bağ

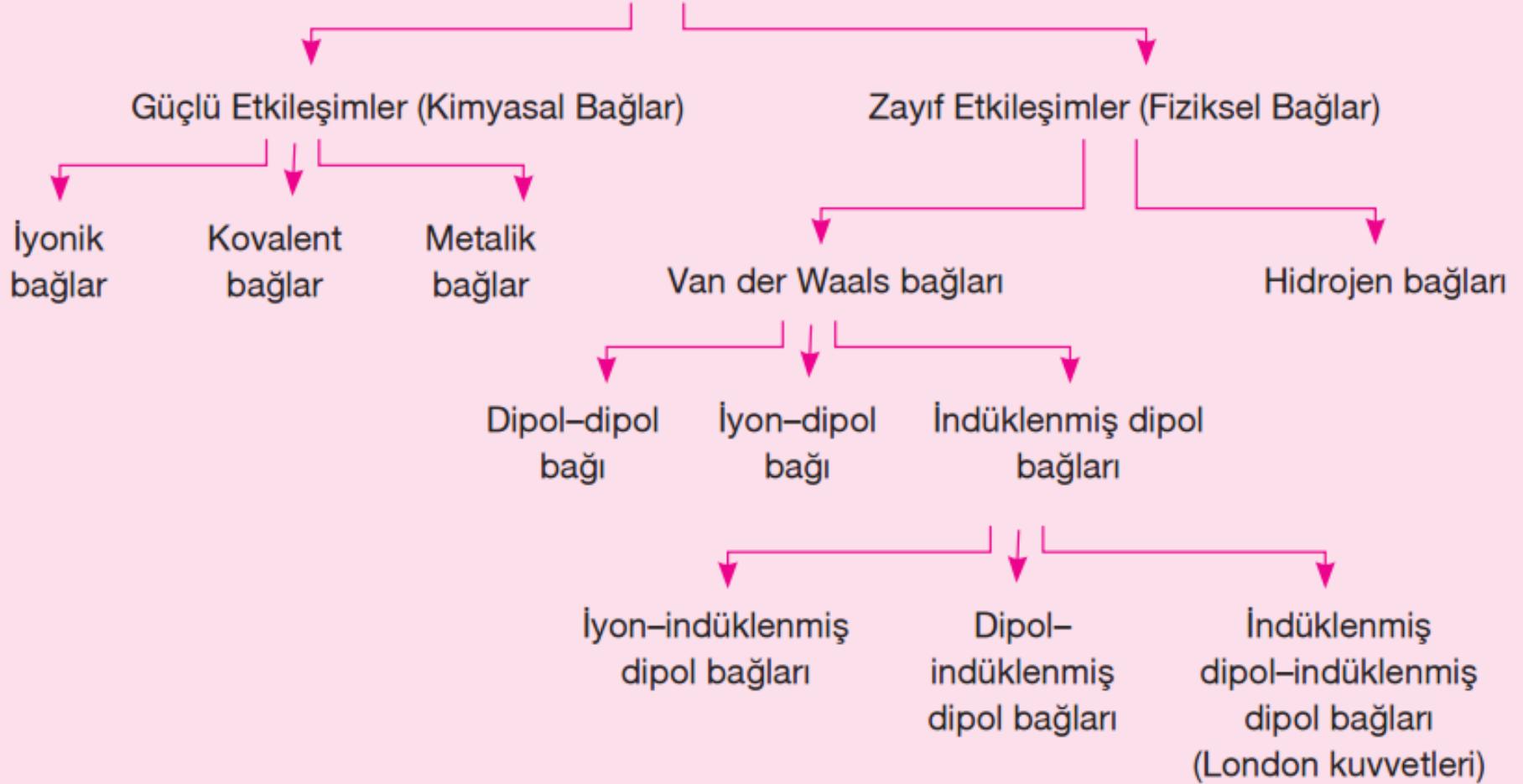
- Negatif elektron denizi ile pozitif çekirdekler arasında oluşan elektrostatik çekme kuvvetleri metal atomlarının bir arada kalmalarını sağlar.
- Kovalent ve iyonik bağlardaki gibi merkezi bir bağ söz konusu değildir.
- Metalik bağ polar değildir ve çünkü etkileşim içerisindeki atomlar arasında elektronegatiflik farkı yoktur ya da çok azdır.

Metalik Bağ

- Metalik bağ, metalin dayanımı, dövülebilirliği, ısı iletkenliği, elektrik iletkenliği ve parlaklığı gibi pek çok özelliğinin nedenidir.
- Metaller genellikle yüksek kaynama ve erime noktalarına sahiptirler ve bu da metalik bağın sonucudur.
- Periyodik cetvelde yukardan aşağı inildikçe metalik bağ zayıflarken, soldan sağa gidildikçe değerlik elektron sayısı arttığı ve atom yarıçapı azaldığı için artar.

Kimyasal Türler Arasındaki Etkileşimler

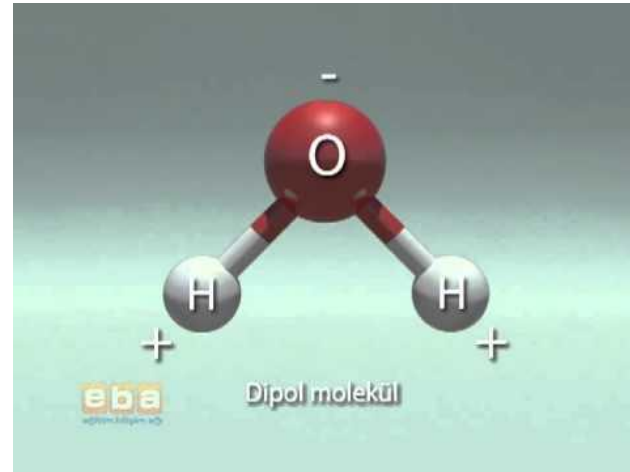
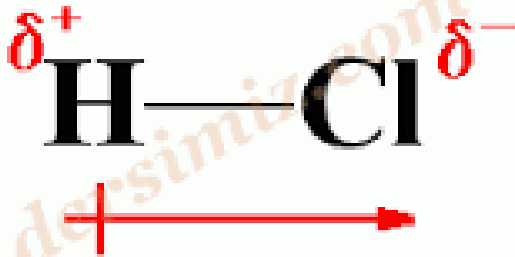

Hidrojen Bağları

- İki ametal atomu bir araya geldiklerinde bağ elektronları eşit şekilde paylaşılmaz.
- Elektronegatiflik değeri daha büyük olan atom bağ elektronlarını kendine doğru daha fazla eker.

Hidrojen Bağları

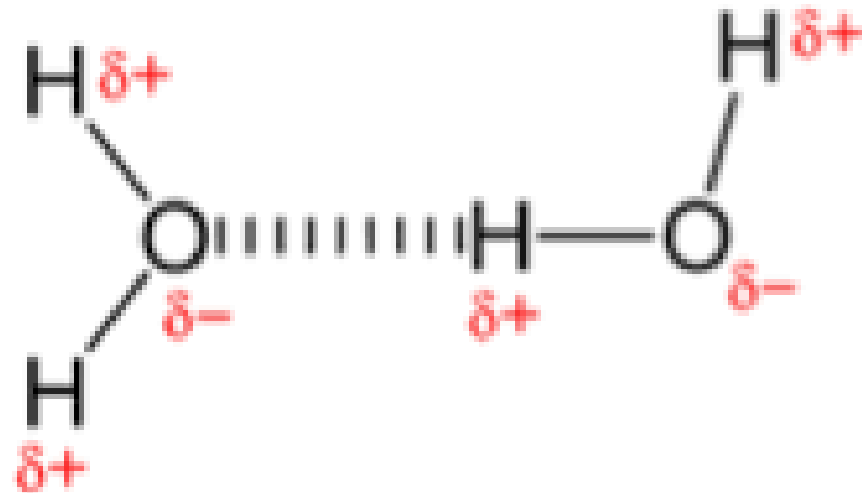
- Bu çekimin sonucunda kendisi **kısmi negatif** yüklü hale gelirken diğer atom **kısmi pozitif** yüklü olur.
- İyonik bağda olduğu gibi elektron tam olarak bir atomdan diğer atoma geçmez.

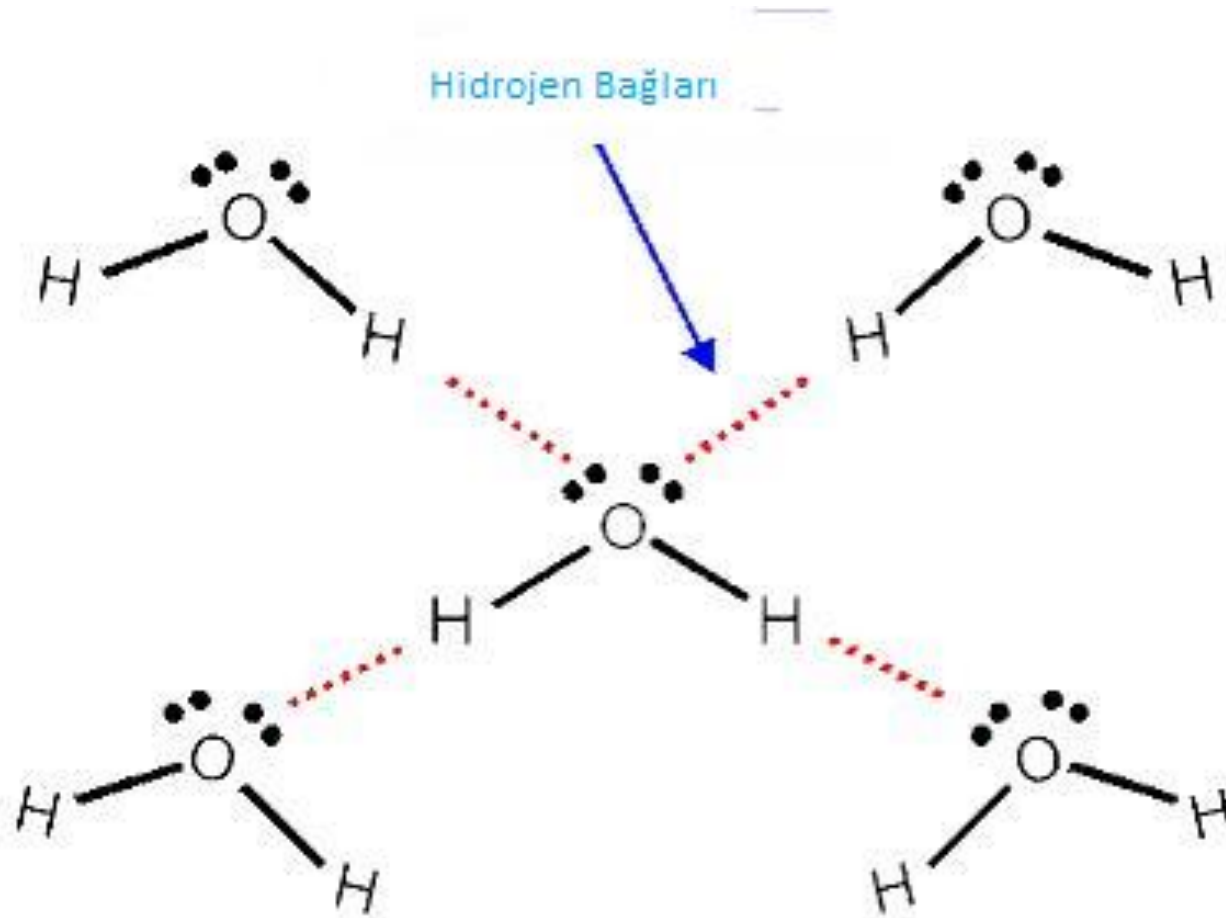
Hidrojen Bağları

- Hidrojen atomu, elektronları kuvvetli çeken **N**, **O** ve **F** atomları ile bağ oluşturduğunda, elektronunu büyük ölçüde yitirir ve **kısmi pozitif yük** kazanır.
- Bu yük nedeniyle hidrojen, komşu moleküllerin **eksi** ucuyla moleküller arası bir bağ oluşturur. Bu bağa **hidrojen bağı** denir.

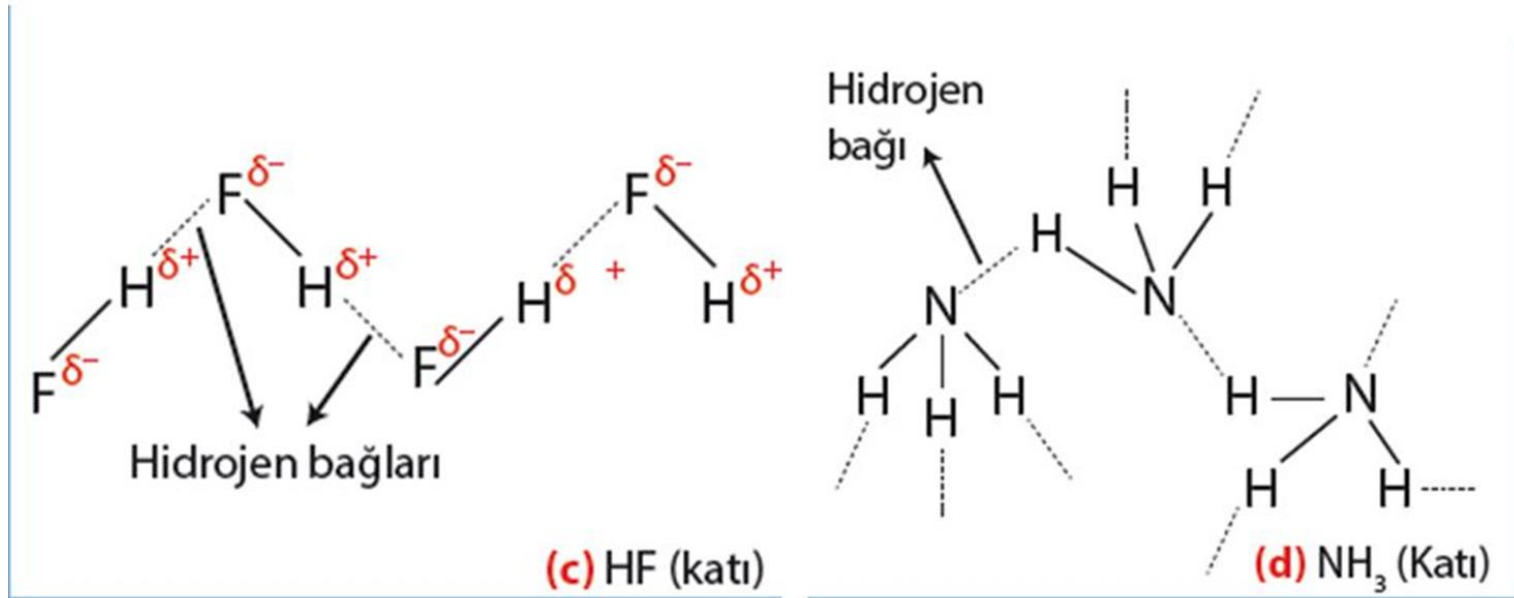
Hidrojen Bağı

Suda Hidrojen Bağları

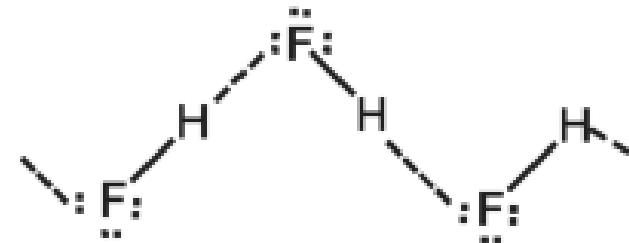
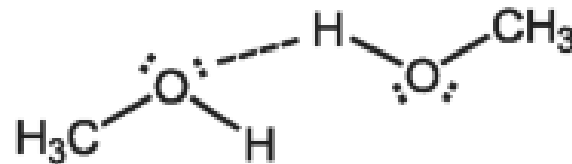
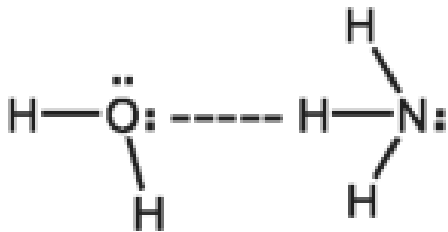
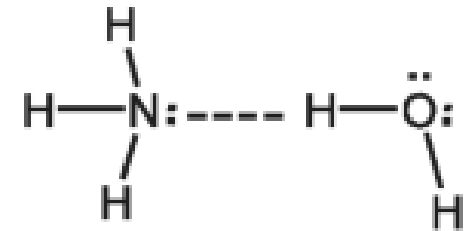
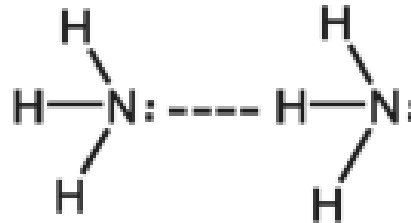
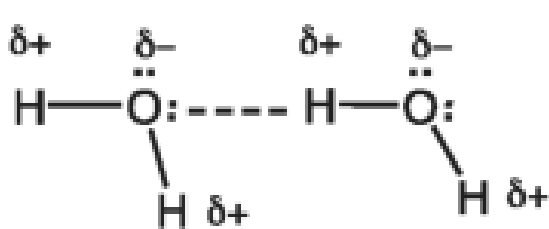
Farklı Moleküllerin arasındaki Hidrojen Bağları

Hidrojen bağı yapan maddelerde, moleküller arası etkileşimler başka etkileşim türlerine göre çok daha baskındır. Örneğin HF, H₂O, NH₃ bileşiklerinin kaynama noktaları, hidrojen bağları sebebiyle çok yüksektir.

Farklı Moleküllerin arasındaki Hidrojen Bağları

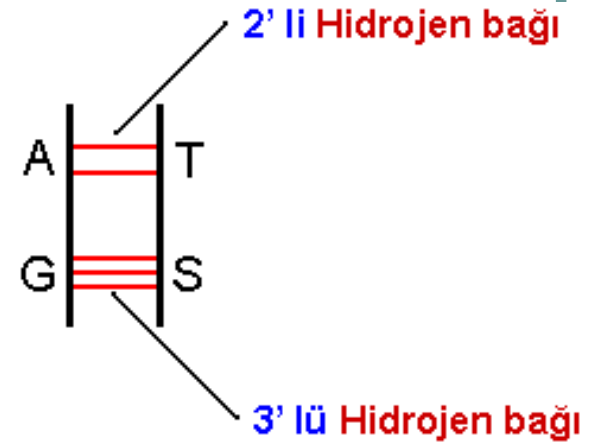
Hidrojen Bağları

- Hidrojen bağları diğer moleküller arası etkileşimlere göre daha güçlüdür.
- Hidrojen bağı yapabilen maddelerin kaynama noktası daha yüksektir.
Örneğin su **100** derecede kaynarken H_2S **-60** derecede kaynar.

Hidrojen Bağları

- Kovalent bağlara göre çok zayıf bağlardır. Hidrojen bağlarını koparmak için gerekli enerji 5 ile 10 kkal/mol civarındadır.
- Bu nedenle su ısıtılınca öncelikle hidrojen bağları kopar, gaz haline gelir. Fakat H_2 ve O_2 'ye ayrışmaz.

- Proteinler ve nükleik asitler gibi makromoleküller içinde, var olabilir.

ÖABT Çıkmış Soru

Aşağıdaki bileşiklerden hangisinin standart koşullarda kaynama noktası en yüksektir?

- A) H_2Te
- B) H_2Se
- C) H_2O
- D) NH_3
- E) H_2S

Soruda verilen bileşiklerin molekülleri arasında H bağı bulunur. Soruda verilen bileşikler içerisinde en güçlü hidrojen bağı H_2O molekülleri arasındadır.

1 atm dış basınç altında kaynama noktası en yüksek olan H_2O 'dur.

Cevap C

1.

I. NaCl

II. CO₂

III. H₂O

IV. He

Yukarıdaki kimyasal türlerin erime noktalarının karşılaştırılması aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir? (Na: 23, Cl: 35,5, C: 12, O: 16, H: 1, He: 4)

A) II < III < I < IV

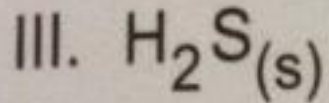
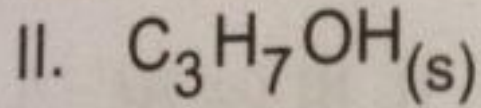
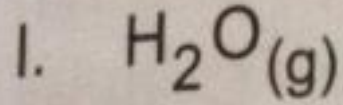
B) IV < II < III < I

C) IV < III < II < I

D) III < IV < II < I

E) I < II < III < IV

2.

Yukarıda verilen bileşiklerin hangilerinin molekülleri arasında hidrojen bağı bulunur?

A) Yalnız I

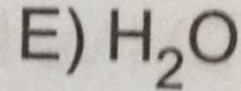
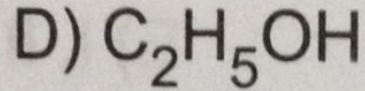
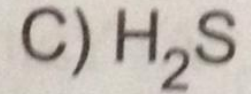
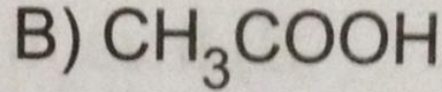
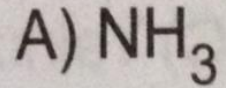
B) Yalnız II

C) I ve II

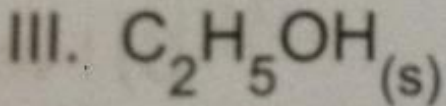
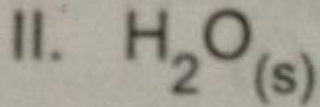
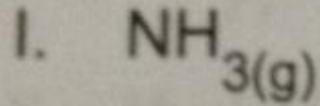
D) II ve III

E) I, II ve III

5. Aşağıdaki kimyasal türlerden hangisinin molekülleri arasında hidrojen bağı yoktur?

6.

Yukarıda verilen bileşiklerden hangilerinin molekülleri arasında hidrojen bağı bulunur?

A) Yalnız I

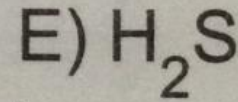
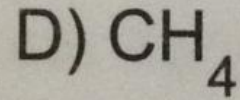
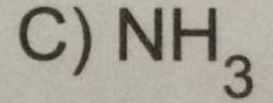
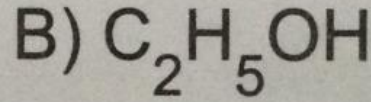
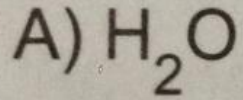
B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

8. Aşağıda verilen kimyasal türlerden hangisinin kaynama noktası en yüksektir?

11. NaCl bileşiğiyle ilgili olarak;

I. Katı hâlde elektrik akımını iletir.

II. Erime noktası NaF'den düşüktür.

III. Moleküler yapıdadır.

yargılarından hangileri doğrudur? ($_9F$, $_{11}Na$, $_{17}Cl$)

A) Yalnız II

B) I ve II

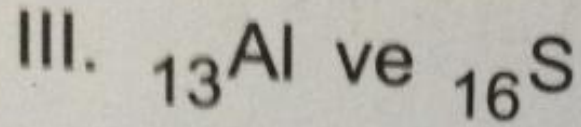
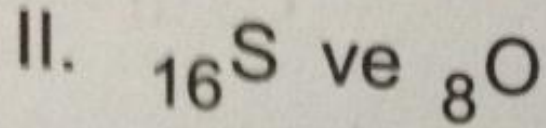
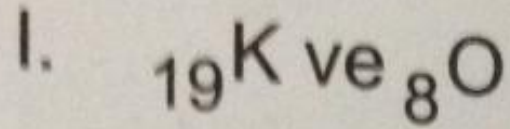
C) II ve III

D) I ve III

E) I, II ve III

12.

Yukarıda verilen element çiftlerinden hangileri arasında oluşan bileşik iyonik bağlıdır?

A) Yalnız I

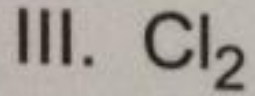
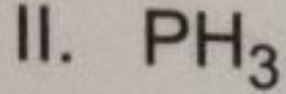
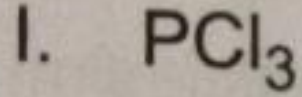
B) Yalnız II

C) I ve II

D) I ve III

E) I, II ve III

13.

Yukarıdaki moleküllerden hangilerinde molekül içi bağlar polar kovalenttir? (${}_1\text{H}$, ${}_{15}\text{P}$, ${}_{17}\text{Cl}$)

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

E) I ve III

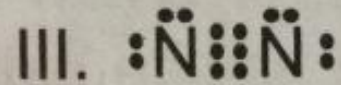
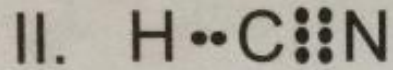
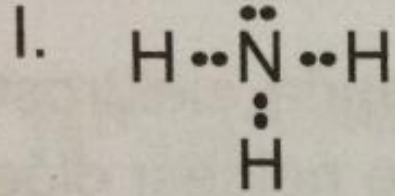
15.

- I. Katı MgCl_2
- II. Sıvı $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$
- III. Sıvı Ag
- IV. Sulu KNO_3 çözeltisi

Yukarıdaki maddelerden hangileri elektrik akımını iletir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) III ve IV
- D) I, II ve III   E) II, III ve IV

22. ${}_1\text{H}$, ${}_6\text{C}$ ve ${}_7\text{N}$ atomlarından oluşan NH_3 , HCN ve N_2 molekülleri için sırasıyla verilen,

elektron nokta yapılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

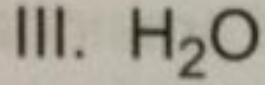
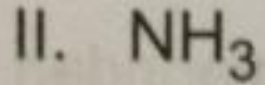
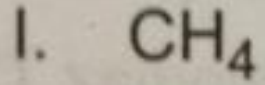
D) II ve III

E) I, II ve III

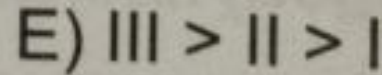
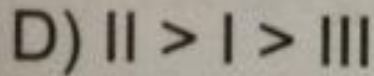
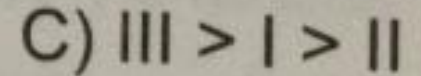
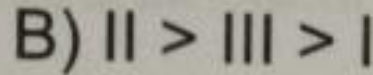
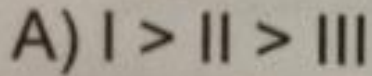
23. $_{11}\text{Na}$, $_{19}\text{K}$, $_{13}\text{Al}$ atomlarının metalik bağ kuvvetlerine göre karşılaştırılması aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) $\text{Na} > \text{K} > \text{Al}$ B) $\text{Al} > \text{Na} > \text{K}$ C) $\text{Al} > \text{K} > \text{Na}$
D) $\text{K} > \text{Na} > \text{Al}$ E) $\text{K} > \text{Al} > \text{Na}$

24.

Yukarıdaki bileşiklerin kaynama noktalarının karşılaştırılması aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

Cevaplar...

1. NaCl, iyonik bir bileşiktir. İyonlar arasında elektrostatik çekim kuvveti olmasından dolayı erime noktası diğerlerinden daha büyüktür.

H₂O ve CO₂ kovalent bağlı bileşiklerdir. H₂O'nun molekülleri arasında dipol-dipol ve hidrojen bağları olduğu için erime noktası, CO₂ ve He'dan daha yüksektir. CO₂ apolar bir moleküldür. Molekülleri arasında zayıf London kuvvetleri vardır. He soygazdır. Molekülleri arasında zayıf London kuvvetleri vardır. He'un atom kütlesi (4), CO₂ den (44) daha küçük olmasından dolayı erime noktası daha küçüktür.

Tüm bu bilgiler ışığında erime noktalarının karşılaştırılması, IV (He) < II (CO₂) < III (H₂O) < I (NaCl) şeklinde yapılabilir.

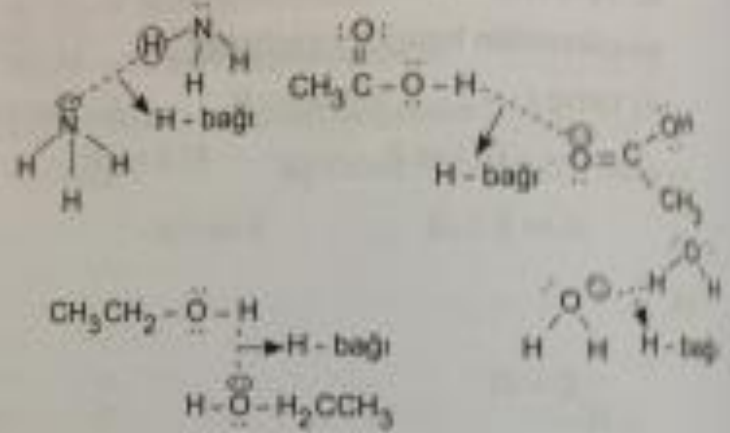
Cevap B

2.

- I. H bağı yoğun fazda molekülleri bir arada tutan etkileşimdir. Burada H₂O gaz fazında olduğu için molekülleri arasında H bağı bulunmaz.
- II. C₃H₇OH_(s) molekülleri arasında H bağı bulunur.
- III. H₂S_(s) molekülleri arasında H bağı bulunmaz. Çünkü H atomu molekül içinde F, O, N atomlarından birine bağlı değildir. Bu yüzden molekülleri arasında da H bağı oluşturamaz.

Cevap B

5. Hidrojen bağı oldukça elektronegatif bir atoma bağlı olan hidrojenin, elektronegatif ve yalın elektron çekişiminden bir diğer atomla (F, O, N) yaptığı ikinci bir bağ olarak tanımlanabilir.

H₂S molekülleri arasında hidrojen bağı yoktur. Dipol-dipol etkileşimleri vardır.

Cevap C

6. H bağı yoğun fazda tanecekleri bir arada tutan etkileşimdir. Gaz fazında tanecekleri bir arada tutmaz. NH₃ gaz olduğu için molekülleri arasında H bağı yoktur. H₂O sıvısında ve C₂H₅OH sıvısında ise molekül içinde O-H polar kovalent bağ bulunduğu ve yoğun fazda oldukları için molekülleri arasında H bağı vardır.

Cevap D

8. H_2O , C_2H_5OH ve NH_3 bileşiklerinin molekülleri arasında hidrojen bağı vardır. H_2S 'in molekülleri arasında dipol-dipol etkileşimi varken CH_4 'ün molekülleri arasında ise zayıf London kuvvetleri etkilidir. Dolayısıyla H_2O , C_2H_5OH ve NH_3 ün kaynama noktaları CH_4 ve H_2S 'ten daha yüksektir.

H_2O bileşiğinin molekülleri arasında iki hidrojen bağı varken C_2H_5OH ve NH_3 molekülleri arasında tek hidrojen bağı etkilidir. Bu sebeple H_2O 'nun kaynama noktası diğerlerinden daha yüksektir.

Cevap A

11. $NaCl$ iyonik bağlı bileşiktir. İyonik bileşikler katı hâlde elektrik akımını iletmez. İyonik bağlı bileşiklerin sıvı hâlleri ve sulu çözeltileri elektriği iletir. Moleküler yapıda bulunmaz. I. ve III. öncüller yanlıştır.

F^- 'un iyon yarıçapı daha düşük olduğundan NaF 'in iyonik bağı daha sağlamdır. Bu nedenle erime noktası daha yüksektir. II. öncül doğrudur.

Cevap A

12. Metal atomları ile ametal atomları arasında oluşan bileşikler iyonik bağlıdır. Verilen elementlerin elektron dağılımlarından;

${}_{19}K: [{}_{18}Ar]4s^1$ (1A grubu elementi) alkali metal

${}_{8}O: [{}_{2}He]2s^22p^4$ (6A grubu elementi) ametal

${}_{16}S: [{}_{10}Ne]3s^23p^4$ (6A grubu elementi) ametal

${}_{13}Al: [{}_{10}Ne]3s^23p^1$ (3A grubu elementi) toprak metalii olduğu bulunur.

I. ve III. element çiftleri arasında (metal - ametal) oluşan bileşikler iyonik bağlıdır.

Cevap D

13. Farklı ametal atomları arasında oluşan bağlar polar kovalenttir. Buna göre bileşikleri oluşturan elementlerin elektron dağılımlarından;

${}_{15}P: [{}_{10}Ne]3s^23p^3$ (5A grubu elementi) ametal

${}_{17}Cl: [{}_{10}Ne]3s^23p^5$ (7A grubu elementi) ametal

${}_{1}H: 1s^1$ (1A grubu elementi) ametal olduğu bulunur.

Dolayısıyla P - Cl ve H - P bağları polar. Cl - Cl bağları apolar kovalenttir.

Cevap C

15. Metallerin katı ve sıvı hâlleri, iyonik bağlı bileşiklerin ise sıvı hâlleri ile sulu çözeltileri elektrik akımını iletir.

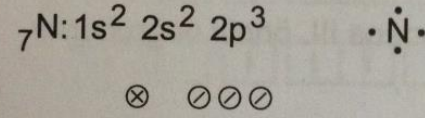
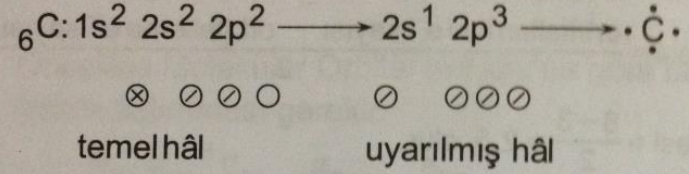
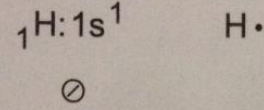
MgCl₂ iyonik bağlıdır. Fakat katı olduğu için elektrik akımını iletmez.

C₂H₅OH kovalent bağlı bir bileşiktir. Elektrik akımını iletmez.

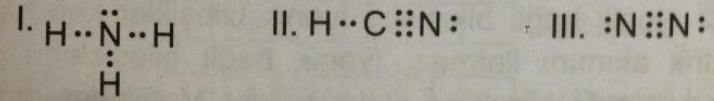
Ag(gümüş) bir metaldir. Sıvısı elektrik akımını iletir. KNO₃ iyonik bağlı bir bileşiktir. Sulu çözeltisindeki iyonlar yardımıyla elektrik akımını iletir.

Cevap C

22. Elementlerin elektron nokta yapıları

bulunur. Moleküllerin elektron nokta yapıları ise,

şeklindedir. Dikkat edilirse II. molekülde azotun elektron çifti yazılmamış, III. molekülde ise N üzerinde iki tane elektron çifti belirtilmiştir.

(I. doğru, II. ve III. yanlış).

Cevap A

23. Atom çapı küçüldükçe ve değerlik elektron sayısı arttıkça metalik bağ kuvveti artar. Na ve K'nın değerlik elektron sayısı, 1, Al'nin 3'dir. Aynı zamanda atom çapları $K > Na > Al$ 'dir. Buna göre metalik bağ kuvvetleri $Al > Na > K$ şeklindedir.

Cevap B

24. I. Apolar molekül olduğundan molekülleri arası Van der Waals etkileşimleri vardır.

II. NH_3 molekülü polardır ve moleküller arası H bağları içerir.

III. H_2O molekülleri de H bağları içerir. N'ye göre O'nin eşleşmiş elektron sayısı fazla olduğu için H bağları daha etkindir.

$III > II > I$

Cevap E